

Natuurbegraafplekken

NATUUR EN BOS GEEFT RICHTING

foto Karina Abeels

Een natuurbegraafplek is een zone in bos of natuur voor asverstrooiing of het begraven van biologisch afbreekbare urnen.

Er is een groeiende maatschappelijke vraag naar een laatste rustplaats in de natuur. Een duurzame uitvaart die aansluit bij een verbondenheid of een terugkeer naar de natuur. Lokale overheden kunnen een natuurbegraafplek inrichten **op openbaar domein**, mét toestemming van Natuur en Bos. De primaire functie van dat gebied blijft wel de instandhouding en ontwikkeling van de natuur.

Hoe creëer je een natuurbegraafplek in je gemeente?

Stap 1: overleg en participatie

Een natuurbegraafplek creëren begint met een gesprek tussen de betrokken partners om de randvoorwaarden af te bakenen en de noodzakelijke vergunningen te verkrijgen.

- de initiatiefnemer: de gemeente of het lokaal bestuur
- de eigenaar/beheerder van het openbaar domein
- Natuur en Bos
- Departement Omgeving en het Agentschap Onroerend Erfgoed

Stap 2 : officiële aanvraag

Het lokaal bestuur vraagt officiële aanduiding van een natuurbegraafplek door Natuur en Bos.

Is er een natuurbeheerplan (type 2 of 3)

Ja	Neen	*of* Neen
Pas het natuurbeheerplan aan. Surf naar www.natuurenbos.be > natuurbeheer > natuurbeheerplan > Het nieuwe natuurbeheerplan > Natuurbeheerplan wijzigen of opheffen.	**Maak een nieuw natuurbeheerplan** waarin de begraafplek met de toegankelijkheidsregeling wordt aangeduid. Surf naar www.natuurenbos.be > natuurbeheer > natuurbeheerplan > Het nieuwe natuurbeheerplan > Natuurbeheerplan maken	Vraag **globale machtiging** voor afwijking op natuur- en bosdecreet om een natuurbegraafplek aan te duiden (met voorwaarden en toegankelijkheidsregeling). Dit is een tijdelijke afspraak die op termijn kan overgaan in een natuurbeheerplan. >> zie www.natuurenbos.be/toegankelijkheid. De initiatiefnemer zorgt ook voor alle andere vergunningen (omgeving, erfgoed, natuurvergunning, ...).

Raadpleeg ook de kompasnaald '*Natuurbeheerplan*'.

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

editie juni 2019
NATUURGEBRUIK

foto Karina Abeels

WIST JE DAT?

1. Een laatste rustplaats op een natuurbegraafplek kan alleen op voorwaarde dat er een laatste wilsbeschikking of akkoord van alle nabestaanden is. (Decreet op de begraafplaatsen en lijkbezorging, artikel 24).
2. Bij onderling akkoord kan een natuurbegraafplek ook op gebieden van andere openbare eigenaren dan die van de gemeente, bijvoorbeeld in Natuur en Bos-domeinen. Specifieke afspraken over beheer, toezicht en gebruik maak je met de eigenaar.
3. Stoffelijke resten begraven in de natuur is in Vlaanderen verboden.
4. Urnen worden met een smalle grondboor (diameter groter dan de urne) ingebracht op de juiste diepte (minimum -80 cm onder kruidlaag of maaiveld), om verontreiniging of beschadiging van bodem en natuur te voorkomen.
5. Afspraken rond urnen/grafdichtheid hangen af van de draagkracht van de grond.
6. Bij gebruik van asurnen met zaaigoed legt Natuur en Bos voorwaarden op om de lokale biodiversiteit niet te verstoren.

Notities

Vragen?

Relatiebeheerder, boswachter of regiobeheerder van Natuur en Bos

Natuur en Bos
Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel
T 02 553 81 02
E anb@vlaanderen.be

Adviezen en Vergunningen

- Antwerpen: aves.ant.anb@lne.vlaanderen.be
- Limburg: aves.lim.anb@lne.vlaanderen.be
- Oost-Vlaanderen: aves.ovl.anb@lne.vlaanderen.be
- Vlaams-Brabant: aves.vbr.anb@lne.vlaanderen.be
- West-Vlaanderen: aves.wvl.anb@lne.vlaanderen.be

Je contact bij Natuur en Bos

Meer info? Raadpleeg
WWW.NATUURENBOS.BE/TOEGANKELIJKHEID

Verantwoordelijke uitgever: Marie-Laure Vanwanseele,
Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

editie 2019
NATUURGEBRUIK

Bij het inrichten van een natuurbegraafplek en het uitwerken van de toegankelijkheidsregeling hou je onder andere rekening met de draagkracht van de natuur..

Stap 3: Natuur en Bos ontvangt de aanvraag

De aanvraag gaat naar de provinciale coördinator van de dienst Adviezen, Vergunningen, Erkenningen, Subsidies (AVES) van Natuur en Bos.

Gaat Natuur en Bos akkoord?

Ja	*of* Ja	Neen
Het **natuurbeheerplan** met voorwaarden voor inrichting en toegankelijkheid van de natuurbegraafplek wordt goedgekeurd. Na goedkeuring door Natuur en Bos kan de natuurbegraafplek worden ingericht.	Het voorstel van een natuurbegraafplek wordt een **officiële machtiging**, met goedgekeurde toegankelijkheidsregeling. Na publicatie in het Staatsblad kan de natuurbegraafplek worden ingericht. Navolgend kan er een natuurbeheerplan uitgewerkt worden.	Ontwerp terug naar de betrokken partijen voor verder overleg en/of zoeken naar een geschikte locatie en/of andere voorwaarden.

Stap 4: natuurbegraafplek is goedgekeurd

- De bestemming blijft minstens de duurtijd van één natuurbeheerplan (24 jaar) behouden. De grafrust wordt minimaal voor een periode van 10 jaar na de laatste asverstrooiing of urnenbegraving gerespecteerd.
- Mogelijkheid tot subsidie voor:
  - bebossing voor aanleg bos en herbebossing
  - aankoop terreinen door lokale besturen
  - opmaken en uitvoeren van het natuurbeheerplan

Tip! Meer weten over subsidies? Surf naar www.natuurenbos.be > beleid en wetgeving > subsidies

Op zoek naar inspiratie? Neem een kijkje bij een van de Vlaamse pioniers in natuurbegraafplekken zoals Rekem in Lanaken.

Criteria om een natuurbegraafplek aan te duiden

Ecologisch: is de natuurbegraafplek verenigbaar met de natuur en met het natuurbeheer?

- niet in een bos- of natuurreservaat (type 4)
- niet in natte gebieden, overstromingszones
- afweging maken ten aanzien van :
  - ecologische draagkracht (volgens Natuur en Bos-voorschriften voor urnen- en uitstrooidichtheid)
  - kwetsbaarheid van bodem, beschermde fauna en flora
  - (hoge) vereisten voor natuurbehoud en Europese natuurdoelen
  - andere functies voor bos of natuur (bv. recreatie, ...)'

Ruimtelijk: is de locatie hier goed gelegen?

- in een openbaar bos-, natuur- of groengebied, dat niet behoort tot de stedelijke of gemeentelijke begraafplaats
- verenigbaar met de kwaliteit van een landschappelijk waardevol gebied
- serene en rustige omgeving, enkel toegankelijk voor wandelaars
- verenigbaar met functies van terreinen in de omgeving, bijvoorbeeld op voldoende afstand van (zomer)speelzones en hondenlosloopzones of drukke recreatieve routes/paden
- vlot bereikbaar, minimale parking en sanitaire voorziening in de buurt (hoeft niet in eigen beheer)

Wettelijk: wat is de wettelijke context?

Hou rekening met:

- bos- en natuurdecreet
- toegankelijkheid van bossen en natuurreservaten
- decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging

Maar denk ook aan:

- VEN-ontheffing
- natuurvergunning vegetatiewijziging
- natuurtoets of passende beoordeling
- omgevingsvergunningen
- archeologienota
- Europese natuurdoelen

Inrichting: de natuurbegraafplek ziet eruit als natuurgebied

- natuurlijk karakter maximaal behouden door een minimale inrichting als natuurbegraafplek
  - enkel natuurlijke, biologisch afbreekbare materialen voor urnen, zitbanken,...
  - geen ornamenten, monumenten of individuele grafaanduidingen op de begraafplek zelf
  - wel een optie: gedenkzuil aan de ingang (in natuurlijk materiaal)
  - geen gebouwen
- niet of alleen toegankelijk op de paden, urnen- of asverstrooiingszone zelf mag niet betreden worden
  - optioneel: kleine open plek voor afscheidsceremonie
- inrichting garandeert respect, rust, sereniteit en geborgenheid
- reguliere natuurbeheer (vb. dunnen, maaien) wordt verder gezet

Tip! Denk in termen van natuurontwikkeling en combineerbaarheid. Een braakliggend gebied met potentieel ter beschikking? Bekijk of je het terrein eerst kan inrichten via bebossing, om er vervolgens een natuurbegraafplek of urnenbos in af te bakenen.